

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПРОМИСЛОВОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКІВ ТА КОСМЕТИЧНИХ ЗАСОБІВ
КАФЕДРА АПТЕЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКІВ

MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE
NATIONAL UNIVERSITY OF PHARMACY
DEPARTMENT OF INDUSTRIAL TECHNOLOGY OF MEDICINES AND COSMETICS
DEPARTMENT OF DRUG TECHNOLOGY

Матеріали
V міжнародної науково-практичної конференції
Proceedings of the V International Scientific and Practical Conference

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ТА ПРИКЛАДНІ ДОСЛІДЖЕННЯ
У ГАЛУЗІ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ

FUNDAMENTAL AND APPLIED RESEARCH IN THE
FIELD OF PHARMACEUTICAL TECHNOLOGY

23 жовтня 2025 р.
October 23, 2025
Харків, Україна
Kharkiv, Ukraine

ОСОБЛИВОСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПОЛОЖЕНЬ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ У ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Болдарь Г.Є., Турушева А.Р.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Імплементация норм міжнародного права у сфері охорони здоров'я також є однією з важливих вимог інтеграції в глобалізований світ і важливою формою виконання міжнародних зобов'язань держави. Для успішної реалізації стратегічного курсу на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі (ЄС) нашій державі потрібні фахівці у галузі знань «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення», які мають компетентності для доктринального розуміння проблем імплементации. Це пояснюється тим, що експертні знання різних аспектів імплементации міжнародно-правових приписів у фармацевтичне та медичне законодавство України дозволить вирішувати складні прикладні соціально-економічні та правові завдання.

Мета дослідження. Метою роботи є аналіз особливостей імплементации міжнародно-правових норм у законодавство України у сфері охорони здоров'я.

Методи дослідження. Під час виконання роботи було використано наступні методи: системно-аналітичний – для встановлення ознак окремих способів імплементации (рецепції, інкорпорації, відсилання, трансформації, адаптації) та форм надання згоди України на обов'язковість для неї міжнародного договору (ратифікація, затвердження, прийняття, приєднання); контент-аналізу – при опрацюванні міжнародних та національних основних НПА; контент-моніторингу – для вивчення інформації, представленої на веб-сайтах органів державної влади, міжнародних організацій, судових органів; формально-юридичний (формально-логічний) – під час з'ясування (тлумачення) змісту окремих правових норм; синтезу – для формування цілісного уявлення про механізм імплементации норм міжнародно-правових актів у вітчизняне законодавство, формулювання узагальнень та висновків; графічні (для побудови рисунків і таблиць); соціологічні (опитування, анкетування) – для вивчення обізнаності фармацевтичних працівників з питань імплементации міжнародно-правових норм у національне законодавство.

Основні результати. Опрацювання наукової літератури дає підстави узагальнити, що на внутрішньодержавному рівні імплементация передбачає вдосконалення законодавства шляхом включення (впровадження, транспонування) приписів міжнародно-правових договорів (угод, конвенцій, пактів, протоколів) у національні нормативно-правові акти (НПА). Підтримано думку про те, що така діяльність може здійснюватися державними органами за допомогою методів правотворчості, планування, координації, контролю.

У ст. 9 Конституції України встановлено, що чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України. Контент-аналіз Закону «Про міжнародні договори України» дозволяє стверджувати, що формами надання згоди на обов'язковість для нашої держави міжнародного договору може бути: 1) ратифікація; 2) затвердження; 3) прийняття; 4) приєднання тощо (ч. 1 ст. 8).

Відповідно до п. 32 ч. 1 ст. 85 Конституції України та ч. 1 ст. 9 Закону «Про міжнародні договори України» Верховна Рада України надає згоду на обов'язковість міжнародних договорів України шляхом прийняття закону про ратифікацію, невід'ємною частиною якого є текст цього договору. Ратифікації підлягають міжнародні договори: 1) які мають життєво важливе значення для держави; 2) виконання яких обумовлює зміну діючих чи ухвалення нових законів України; 3) договори, ратифікація яких передбачена законом чи самим міжнародним договором (п. 2 «а-ж» ст. 7 вищезазначеного Закону).

На підставі вивчення наукових джерел з'ясовано, що способами імплементації міжнародно-правових норм у національне фармацевтичне та медичне законодавство України є: 1) рецепція; 2) інкорпорація; 3) відсилання; 4) трансформація; 5) адаптація.

Рецепція може бути двох видів: 1) попередня рецепція; 2) наступна рецепція. Попередня рецепція буде тоді, коли держава вживає заходів із приведення свого законодавства у відповідність до норм міжнародного договору на етапі підготовки до приєднання. Наступна рецепція має місце після надання державою згоди на обов'язковість міжнародної угоди. Інкорпорація передбачає включення в національну правову систему норм, які зовнішньо є цілком ідентичними з положеннями міжнародного документу. Таким чином правовим результатом інкорпорації є доповнення вітчизняного НПА приписами міжнародного акту. Відсилання матиме місце у випадку, коли у національному НПА розміщується вказівка на те, що певні відносини регулюється загальними положеннями або конкретними нормами певного міжнародного договору. Трансформація реалізується шляхом переробки норм міжнародного акту відповідно до загальних принципів національного права. Правовим результатом трансформації є зміна (перетворення) норм національного законодавства для того, щоб вони відповідали вимогами міжнародного договору. Адаптація охоплює послідовний процес наближення правової системи України (законодавство, правотворчість, юридична техніка, правозастосовча практика) до правової системи ЄС згідно з тими критеріями, які висуваються до держав-членів.

Проведене нами опитування дозволило оцінити рівень обізнаності фармацевтичних та медичних працівників з питань імплементації міжнародно-правових норм у законодавство України у сфері охорони здоров'я. Результати проведеного опитування свідчать про достатньо високий рівень зацікавленості респондентів у навчальних заходах щодо актуальних проблем імплементації положень міжнародних договорів у вітчизняне фармацевтичне та медичне законодавство.

Висновки. Проведено аналіз наукових джерел, міжнародно-правових актів та законодавства України щодо форм надання згоди на обов'язковість для нашої держави міжнародного договору, а також правової природи імплементації. На підставі цього можна зробити висновок, що сьогодні в правотворчій діяльності використовуються різні способи впровадження міжнародно-правових норм до національного фармацевтичного та медичного законодавства.